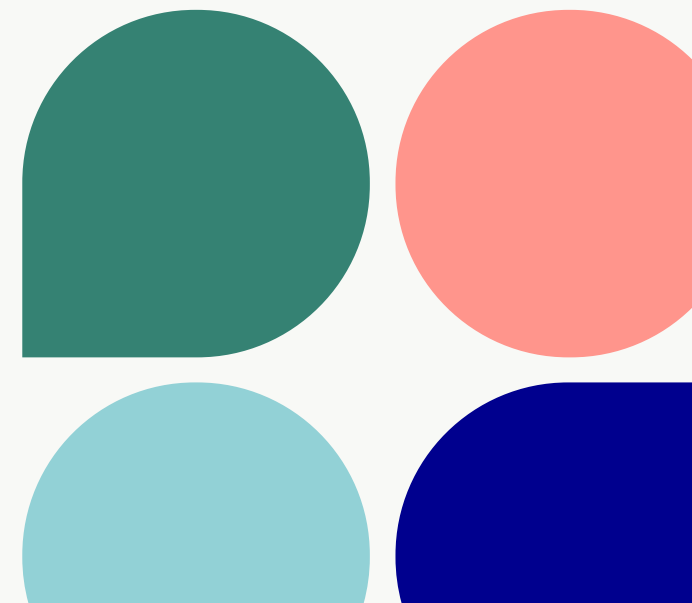

Lupa- ja valvontaviraston täydentävä lausunto HE 131/2025 vp - koeostot

Riku-Matti Lehikoinen ja Iina Hyvärinen, Lupa- ja valvontavirasto
Kuuleminen sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnassa 19.3.2026

Alkoholijuomien toimitusta ei tule mahdollistaa

- Alkoholijuomien toimitukseen sisältyy merkittäviä valvonnallisia ongelmia:
 - Viranomaisen tarkastuskäynteihin perustuva valvontatapa ei ole mahdollinen, koska viranomaisella ei olisi tietoa, milloin ja missä luovutukset tapahtuisivat.
 - Suurin osa luovutuksista tapahtuisi todennäköisesti kotirauhan piirissä, jossa tarkastusten tekemiseen on lainsäädännössä asetettu korkea kynnyks.
- **Viranomaisvalvontaan sisältyviä ongelmia ei voida ratkaista koeostoa koskevalla sääntelyllä.**

Koeostoilla ei voida valvoa luovutuskieltojen noudattamista

- PeVL 14/2013 vp, s. 4/II: Viranomainen ei voi koeostoja tehdessään millään lailla esimerkiksi yllyttää elinkeinonharjoittajaa lainvastaiseen tekoon.
- **Koeostoilla ei voitaisi valvoa, luovutetaanko alkoholijuomia alaikäisille, selvästi päihtyneille henkilöille tai alkoholijuomien välittämistä varten.**
- Epäselvää on, mitä koeostoilla voitaisiin käytännössä valvoa ehdotettujen säännösten perusteella.

Lisättävä velvollisuus iän tarkastamiseen

- Lakiin lisättävä lausuntokierroksella olleen hallituksen esityksen luonnoksen mukainen **velvollisuus todennettavasti tarkastaa vastaanottajan ikä jokaisen luovutuksen yhteydessä**, kun alkoholijuomia luovutetaan toimituksella.
- Tämä on välttämätöntä, jotta koeostoilla voitaisiin valvoa iän varmistamisen noudattamista, mikä puolestaan ennaltaehkäisisi alkoholijuomien luovuttamista alaikäisille.

Avoimet kysymykset ratkaistava

- **Ainakin seuraavia seikkoja tulisi täsmentää joko laissa tai lakiin lisättävän asetuksenantovaltuuden nojalla asetuksessa:**
 - milloin täyttyisi kynnys koeoston suorittamiseksi,
 - miten koeoston suorittaminen käytännössä voitaisiin toteuttaa ja
 - miten vapaaehtoisia voitaisiin hyödyntää koeostossa (muun muassa vapaaehtoisten rekrytointi, mahdollinen kulukorvaus/palkkio, toimitettujen alkoholijuomien käsittely ja viranomaisen läsnäolon tarve luovutushetkellä sekä vastuu vapaaehtoisten turvallisuuden varmistamisesta koeostotilanteessa).

Muita säännösmuutostarpeita

- Koeoston kohdentamiseksi ostajan tulisi aina jo tilausvaiheessa saada tietää tiedot **alkoholijuomat asiakkaalle luovuttavasta toimitusluvanhaltijasta**. Esimerkiksi ehdotettuun 35 §:ään tulisi lisätä vähittäismyyjälle velvollisuus tarkastaa tilausvaiheessa alkoholijuomat asiakkaalle luovuttavan toimitusluvanhaltijan nimi ja lupanumero sekä ilmoittaa nämä tiedot ostajalle.
- Jotta 17 b §:n 1 momentissa ja 35 §:n 3 momentissa säädettäväksi ehdotettavien merkintävelvollisuuksien noudattamista pystyttäisiin valvomaan koeostoilla, tulisi säännöksissä edellyttää **merkinnän tekemistä nimenomaan alkoholijuomapakkaukseen sekä täsmentää, millainen merkintä riittäisi täyttämään velvollisuuden**.
- Laissa tulisi edellyttää, että alkoholijuoman toimittajalla pitäisi olla **toimituspassi mukana** aina luovuttaessaan alkoholijuomia vastaanottajalle ja hänen pitäisi **myös vaadittaessa esittää** toimituspassi alkoholijuomien vastaanottajalle.

Etämyynnin kautta myytyjen juomien toimitukset

- Koeoston käyttäminen valvontakeinona valvottaessa rajat ylittävän etämyynnin kautta myytyjen juomien toimituksia olisi käytännössä lähes mahdotonta.
- Lupa- ja valvontavirastolla ei olisi tietoa etämyyjistä, eikä etämyyjillä olisi myöskään velvollisuutta tietää, kuka alkoholijuomat asiakkaalle luovuttaisi.

Esitys palautettava jatkovalmisteluun

- Lupa- ja valvontavirasto ensisijaisesti katsoo, ettei alkoholijuomien toimitusta tule mahdollistaa.
- Mikäli alkoholijuomien toimitus kaikesta huolimatta sallittaisiin, pitää esitys palauttaa **huolelliseen jatkovalmisteluun koeostoa koskevan sääntelyn täsmentämiseksi.**

**Lupa- ja
valvontavirasto**